



Informatie
voor de professionelen

Zorgsystemen voor diabetes type 2

Editie april 2024



Collectief actie ondernemen
om de welzijns- en gezondheids-
organisatie te veranderen.



Informatie
voor de professionelen

1. Algemeen principe	2
2. Multidisciplinair werk	3
3. Overzichtstabel	4
4. Gedetailleerde inhoud	
4.1 Opstarttraject	7
4.2 Zorgtraject	11
4.3 Beperkt programma voor educatie en zelfregulatie	21
4.4 Overeenkomsten inzake zelfregulatie	22
4.5 Speciale gevallen	
1. Zwangerschapsdiabetes	25
2. Rijbewijs	25
5. Denk ook aan...	26

1 Algemeen principe

In België kunnen diabetespatiënten deelnemen aan specifieke programma's die de ziekteverzekering aanbiedt (verplichte verzekering).

De laatste jaren konden die programma's dankzij financiële steun worden aangepast en verbeterd om de toegang tot de zorg te verbeteren.

Ze organiseren een vroegtijdige en multidisciplinaire begeleiding om de evolutie en het optreden van complicaties te vertragen. De huisarts, die in alle programma's aanwezig is, zorgt ervoor dat de zorg continu en allesomvattend is. De patiënt de bekwaamheid bijbrengen, daarop ligt de nadruk van het programma. Afhankelijk van het stadium en de evolutie van de ziekte wordt de patiënt thuis en/of in het ziekenhuis opgevolgd. De hulpmiddelen variëren van het ene programma tot het andere en zijn afhankelijk van de noden van de patiënt.

Deze focus wil duidelijke en volledige informatie geven aan zorgverleners over de verschillende programma's, de hulp en terugbetalingen die beschikbaar zijn.

Goed om te weten

Om toegang te krijgen tot de hulp en terugbetaling moet de patiënt in orde zijn met zijn verzekering. Als dat niet het geval is, kan hij worden doorverwezen naar specifieke hulp- of zorgstructuren.

2 Multidisciplinair werk

Dankzij de zorgsystemen voor diabetici kan een diabetespatiënt al vanaf zijn diagnose genieten van multidisciplinaire begeleiding. Naast de beroepen die hieronder worden vermeld, kunnen ook andere actoren een rol spelen, afhankelijk van de persoon en zijn situatie (familie- en/of huishoudhulp, sociaal assistent, psycholoog enz.)

WAT DOET DE HUISARTS?

De huisarts staat centraal in de algemene behandeling van de patiënt en volgt ook de diabetes op. Hij laat de patiënt deelnemen aan het programma, schrijft paramedische sessies voor en zorgt voor de opvolging van gegevens in het GMD van de patiënt.

WAT DOET DE DIABETOLOOG?

De specialist werkt hoofdzakelijk in een geconventioneerd centrum of in een privépraktijk. Hij is gespecialiseerd in de ziekte en grijpt in als de medische situatie van de patiënt zijn expertise vereist. Het kan dan gaan om behandeling, aanpak en specifieke opvolging van complexe situaties

WAT DOET DE DIABETES-EDUCATOR?

Deze functie biedt directe ondersteuning aan de patiënt, thuis of in een geconventioneerd centrum. De educator helpt de patiënt om zelfstandig te worden in de dagelijkse aanpak van zijn diabetes. De sessies van de diabeteseducator kunnen individueel of in groep plaatsvinden. De functie is erkend na een aanvullende opleiding en kan door verschillende professionals worden uitgevoerd.

WAT DOET DE APOTHEKER?

Hij levert het zelfcontrolemateriaal en informeert de patiënt over het goede gebruik ervan. Hij bezorgt ook de behandeling aan de patiënt.

WAT DOET DE DIËTIST?

De diëtist is gespecialiseerd in voeding en ondersteunt de patiënt bij de aanpassing van zijn dagelijkse voedingspatroon, het behouden van zijn gewoontes, middelen en smaken.

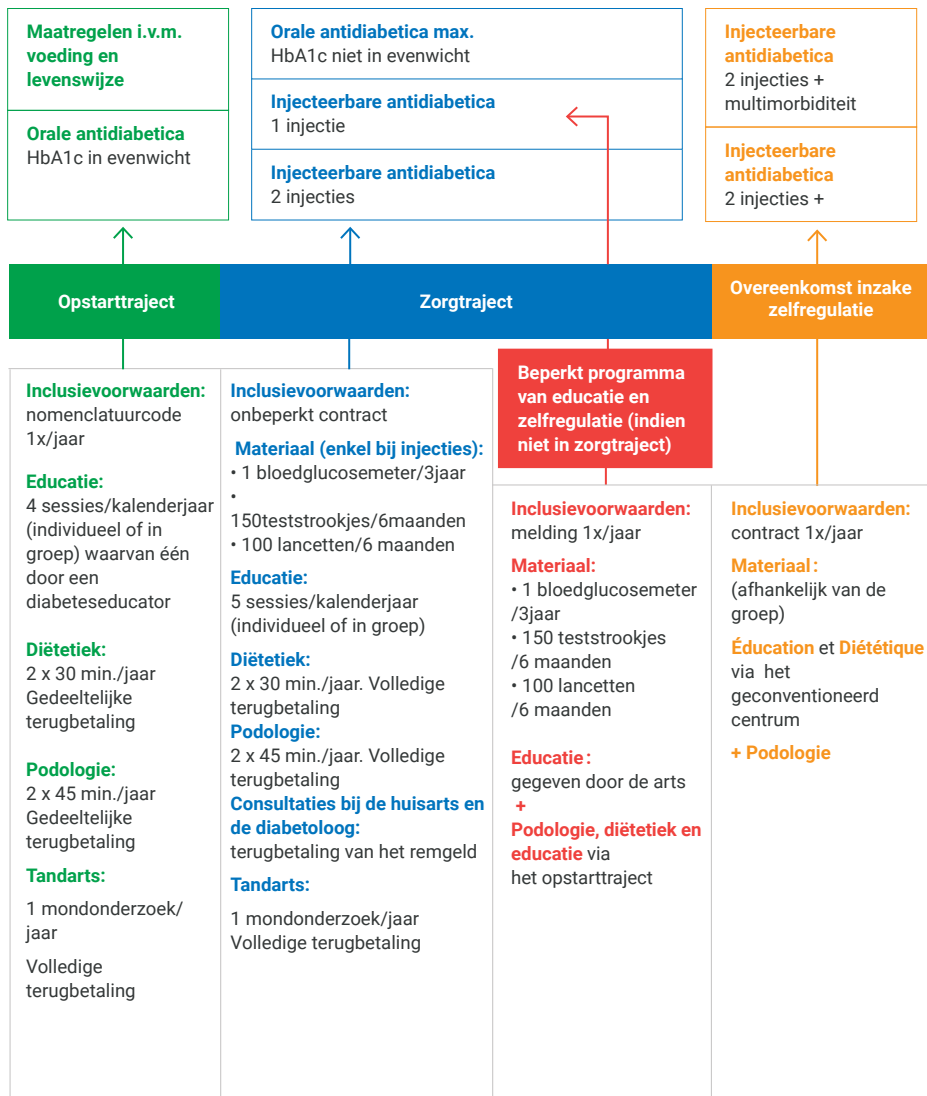
WAT DOET DE PODOLOOG?

Deze zorgverlener voorkomt complicaties op de voeten en behandelt wonden en misvormingen die het gevolg zijn van een verstoorde glycemie (niet te verwarren met een medische pedicure).



3 Overzichtstabel

ZORGSYSTEMEN



*De patiënt mag niet in twee zorgsystemen tegelijkertijd zijn ingeschreven, met uitzondering van het beperkte programma dat gecombineerd kan worden met het voortraject.

ZELFCONTROLEMATERIAAL

Verbruiksmateriaal: de hoeveelheid die door de ziekteverzekering wordt terugbetaald varieert naargelang het programma waarin de patiënt zich bevindt en de leveringswijze.

	Opstarttraject	Zorgtraject	Educatie en zelfregulatie	Overeenkomst (groepen A en B)	Overeenkomst (groep C)
Terugbetaling	Nee	Enkel bij injecteerbare behandeling	Ja	Ja	Ja
Plaats van levering	/	Apotheek	Apotheek	Ziekenhuis	Ziekenhuis
Frequentie	/	6 maanden	1 jaar	1 maand	1 maand
Geleverde hoeveelheid	/	Teststrookjes: 3x50 Lancetten: 1x100	Teststrookjes: 2x50 Lancetten: 1x100	Teststrookjes: ≥ 90* Lancetten: 1 par jour	Teststrookjes: ≤ 25 Lancetten: ≤ 10
Maandelijks gemiddelde	/	Teststrookjes: 50 Lancetten: 100	Teststrookjes: 8 Lancetten: 8	Teststrookjes: 90 Lancetten: 30	Teststrookjes: ≤ 25 Lancetten: ≤ 10

* Behalve groepen A1 en B2 bij minder dan 90 metingen/maand (er worden minder teststrookjes geleverd)

BLOEDGLUCOSEMETER (1x om de 3 jaar te verkrijgen)

	Opstarttraject	Zorgtraject	Educatie en zelfregulatie	Overeenkomst (groepen A, B en C)
Plaats van levering	/	Apotheek	Apotheek	Ziekenhuis
Te overhandigen documenten	/	Voorschrift huisarts EN attest educator	Voorschrift huisarts	/



OVERZICHT HULP EN TERUGBETALING

	Opstarttraject	Zorgtraject	Educatie en zelfregulatie	Overeenkomst inzake zelfregulatie
Inclusiecriteria	Diabetes type	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes type 2 • Onvoldoende controle met orale antidiabetica en voorziene injectie • 1 of 2 injecties/dag 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes type 2 • 1 injectie met antidiabetica/dag 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes (type 1, complexe diabetes type 2, zwangerschaps-, atypische diabetes)
Exclusiecriteria	<ul style="list-style-type: none"> • Een zorgtraject hebben • Gevolgd worden in het kader van de diabetesovereenkomst 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes type 1 • Zwanger zijn of zwanger willen worden • >2 insuline-injecties/dag 	<ul style="list-style-type: none"> • Diabetes type 1 • >1 insuline-injectie/dag 	<ul style="list-style-type: none"> • Opgevolgd worden in een ander systeem
Terugbetaling van het remgeld bij de huisarts	✓	✓	✓	✗
Terugbetaling van het remgeld bij de specialist	✗	✓	✗	✗
Consultaties educatie in diabetologie	✓	✓	✗	✓
Consultaties diëtetiek	✓	✓	✓	✓
Consultaties podologie*	✓	✓	✓	✓
Zelfcontrole-materiaal	✗	✓	✓	✓
Eenvoudigere toegang tot bepaalde geneesmiddelen	✗ (te komen)	✓	✗	✓

* De patiënt behoort tot een risicogroep.

4 Gedetailleerde inhoud

4.1. Opstarttraject

ALGEMENE INFORMATIE

Het opstarttraject is een model dat **vroegtijdige interventie mogelijk** maakt. Het wordt in de eerste lijn georganiseerd met algemene actoren, in het bijzonder de behandelende arts. Hij zorgt ervoor dat de patiënt in een opstartfase wordt opgenomen. Daarvoor gebruikt hij een specifieke **nomenclatuurcode**. De informatie wordt opgenomen in het GMD. Er moet geen schriftelijk modeldocument aan de patiënt worden overhandigd.

TOEGANGSVOORWAARDEN

- Diabetes type 2 hebben
- Een GMD hebben
- Niet opgenomen zijn in een zorgtraject of een conventie

AANBOD

- **Opvolging van gegevens**: de huisarts volgt bepaalde klinische gegevens op door ze in te geven in het GMD.
 - **Individuele doelstellingen**: de patiënt en zijn huisarts bepalen op basis van de aanbevelingen van goede praktijken individuele doelstellingen en een educatieve begeleiding op maat.
 - **Multidisciplinaire opvolging**: de patiënt bepaalt samen met de huisarts de meest relevante opvolging en geniet van een multidisciplinaire begeleiding:
 - * huisarts
 - * opvolging door de diëtist
 - * opvolging door de podoloog
 - * opvolging door de educator
 - * opvolging door de tandarts
 - **Terugbetaling**: de patiënt geniet van een volledige terugbetaling van verstrekkingen in verband met diëtetiek, podologie en het mondonderzoek bij de tandarts. De opvolging door de educator is gratis.
- Goed om te weten**
- de dienstverleners moeten erkend zijn door het RIZIV en zich aan de geldende tarieven houden.
 - paramedische sessies moeten door de huisarts worden voorgeschreven met vermelding "voortraject".





Opvolging door de huisarts

Handelingen :

- Nakijken of de patiënt een GMD heeft
- De behandelingsdoelstellingen met de patiënt vastleggen en ze ingeven in het GMD
- De opvolging verzekeren volgens het zorgprotocol (cf. [Model](#) 📄)
- De raadpleging van zorgverleners die van nut kunnen zijn beoordelen en voorstellen naargelang van de behoeften van de patiënt
- Voorschrijven:
 - o Sessies diëtetiek en podologie (zie hieronder)
 - o Sessies opvolging door de educator: 1 voorschrift per relevante discipline en per type sessie (individueel of in groep), met verduidelijking van het aantal sessies voor het jaar (cf. [Model](#) 📄)

Honoraria:

De huisarts factureert een jaarlijks specifiek honorarium van € 24,92 (01/01/24).

Terugbetaling :

Het volledige bedrag wordt aan de patiënt terugbetaald.

Nomenclatuur :

400374

Medische Huizen (forfaitair): 400396



Opvolging door de diëtist (op medisch voorschrift)

Recht op :

2 sessies/jaar, apart of op dezelfde dag.

Handelingen :

- Een evaluatie en/of een individuele diëtetiekinterventie uitvoeren (voedingsoopvolging)
- Een dossier bijwerken met: huidige voedingsgewoontes, voorgestelde aanpassingen, onderwerpen waarvoor educatie werd gegeven, overeengekomen behandelingsdoelen, resultaten
- Minstens 1 x per jaar een verslag aan de huisarts opstellen.

Honoraria :

24,14 € (01/01/24) per sessie van 30 minuten.

Terugbetaling :

Terugbetaling van het remgeld.

Nomenclatuur :

771816



**Opvolging door de podoloog
(op medisch voorschrift)**

Recht op :

2 sessies/jaar, op verschillende data.

Handelingen :

- Een individueel podologisch onderzoek of een behandeling uitvoeren
- Een dossier bijwerken met: de handelingen en technische verstrekkingen die hem zijn toevertrouwd
- Minstens 1 x per jaar een verslag aan de huisarts opstellen

Honoraria :

36,22€ (01/01/24) per sessie van 45 minuten.

Terugbetaling :

Terugbetaling van het remgeld.

Nomenclature :

77115



**Opvolging door de educator,
individueel en/of in groep (op
medisch voorschrift)**

Recht op :

4 prestaties/jaar

- 1 verstrekking = 1 individuele sessie (min. 30 minuten) OF 1 groepsessie (min. 120 minuten) ongeacht het vorige traject van de patiënt
- De patiënt mag niet meer dan 2 individuele verstrekkingen en 1 groepsessie op dezelfde dag hebben

Wie :

Minstens één van de sessies moet door de diabeteseducator worden gegeven. Voor de andere sessies is de zorgverlener die de educatie verstrekt afhankelijk van de noden van de patiënt:

→ **Diabeteseducator:** informatie over de ziekte en levensstijl

Speciale geval van diabeteseducatoren die in medische centra werken (Cf. Rubriek "Denk na over...")

→ **Diëtist:** educatie diëtetiek

→ **Apotheker:** aansporen tot therapietrouw

→ **Verpleegkundige:** opvolgbezoek of bezoek ter ondersteuning van zelfregulatie (enkel individueel thuis)

→ **Kinesitherapeut:** aansporen tot lichaamsbeweging (enkel in groep)

Lieu :

- ✓ Afhankelijk van de zorgverlener: thuis bij de patiënt, in de praktijk van de zorgverlener, in de apotheek, in de praktijk.
- ✗ Dagverzorgingscentrum, dagcentrum voor ouderen, fitnessruimte.

Terugbetaling :

De sessies worden volledig terugbetaald.



VERSTREKKINGEN IN HET KADER VAN DE OPVOLGING DOOR DE EDUCATOR

Zorgverlener	Individuele verstrekkingen ≥ 30min			Verstrekkingen in groep (≤ 10 personen) ≥ 120 min; Max. 10 patiënten/sessie			
	Code	Plaats	Bedragen	Code	Plaats	Duur	Bedragen
Diëtist «Educatie diëtetiek»	794275	In de praktijk van de diëtist In de praktijk van de HA	31,55€	794356	Eender waar, behalve in een fitness	≥ 120 min	19,72€
Diabeteseducator « Informatie over de ziekte en de levensstijl»	794253	In de praktijk van de educator In de praktijk van de HA	31,55€	794334	Idem	≥ 120 min	19,72€
Verpleegkundige «opvolgingsbezoek / zelfmanagement-ondersteuning»	794312	Thuis bij de patiënt	31,55€	/	/	/	/
Kinesitherapeut «Aansporen tot lichaamsbeweging»	/	/	31,55€	794393	Eender waar, behalve in een fitness	≥ 120 min	19,72€
Apotheker «Aansporen tot therapietrouw»	794290	In de apotheek (aparte ruimte) In de praktijk van de HA	31,55€	794371	Idem	≥ 120 min	19,72€

4.2 Zorgtraject

ALGEMENE INFORMATIE

Een zorgtraject wordt geregeld door een contract dat de begeleiding en behandeling van diabetes type 2 organiseert en coördineert. Het wordt georganiseerd in de verblijfplaats van de patiënt en bereidt de overgang voor naar een behandeling met injecties. Het stimuleert de actieve **deelname** en zelfregulatie van de patiënt.

Het geeft de voorkeur aan een multidisciplinaire aanpak door eerstelijnsprofessionals (diabeteseducatoren, diëtisten, podologen, apothekers, huisartsen en tandartsen) te betrekken en voorziet tegelijkertijd in de tussenkomst van gespecialiseerde actoren.

AANBOD EN TERUGBETALING

→ Opvolging van gegevens :

De BMI, bloeddruk, HbA1c, LDL en cholesterol worden door de huisarts opgevolgd.

→ Individuele doelstellingen :

De patiënt en zijn huisarts bepalen op basis van de aanbevelingen van goede praktijken individuele doelstellingen en een educatieve begeleiding op maat.

→ Terugbetaling :

- Consultaties bij de huisarts en de diabetoloog: terugbetaling van het remgeld
- Diëtetik: gedeeltelijke terugbetaling 2 x 30 min./jaar
- Podologie: gedeeltelijke terugbetaling 2 x 45 min./jaar (vanaf risicogroep 1)
- Educatie: 5 verstrekkingen/kalenderjaar; individueel (30 min.) en/of in groep (120 min.)
- Zelfcontrolemateriaal is gratis onder

bepaalde voorwaarden: 1
bloedglucosemeter – 150
teststrookjes/6 maanden – 100
lancetten/6 maanden

TOEGANGSVORWAARDEN

Medische voorwaarden

Patiënten met diabetes type 2 met:

- ✓ 1 of 2 insuline-injecties/dag
QF
- ✓ Een behandeling met orale antidiabetica die onvoldoende is EN bij wie een behandeling met insuline wordt overwogen.
- Onvoldoende controle : te beoordelen door artsen (concomitante aandoeningen, risicofactoren, periodes van hyperglycemie en/of hypoglycemie enz.).
- Orale antidiabetica: te beoordelen door artsen (hangt af van de toegediende dosis EN hoe goed de patiënt ze verdraagt)
- Behandeling met insuline overwogen: geen tijdslimiet opgelegd. Een patiënt kan gedurende zijn hele zorgtraject orale antidiabetica blijven gebruiken als de resultaten met de multidisciplinaire interventies bevredigend zijn.
- Patiënten die beginnen met of al een behandeling met incretinemimetica volgen voldoen aan de inclusiecriteria.

Administratieve voorwaarden

- ✓ Een GMD hebben bij de huisarts die het contract ondertekent.
- ✓ Minstens 2 raadplegingen/jaar bij de huisarts hebben
- ✓ Min. 1 raadpleging/jaar bij een diabetoloog hebben



Exclusiecriteria

- × Diabetes type 1
- × Zwanger zijn of zwanger willen worden
- × Meer dan 2 insuline-injecties per dag

TRIPARTIET CONTRACT

Om een zorgtraject te kunnen opstarten, moeten de huisarts, de endocrinoloog en de patiënt een zorgtrajectcontract ondertekenen. Die overeenkomst legt de verbintenissen van elke partij vast en structureert de samenwerking rond diabetes.

Het initiatief om een zorgtraject af te sluiten komt in principe van de huisarts.

Vorbereiding

- Hij gaat na of de patiënt voldoet aan de inclusiecriteria
- Hij legt het volgende uit aan de patiënt: :
 - ✓ De voordelen: Ondersteuning van een team van zorgverleners en beter terugbetaalde zorg.
EN
 - ✓ De verbintenissen van de patiënt: zijn GMD laten beheren door de huisarts, min. 2x/jaar bij de HA en 1x/jaar bij de diabetoloog op consultatie gaan, de doelstellingen bereiken die samen met de HA werden vastgesteld.

Ondertekening van het contract

- Ondertekening tussen de patiënt en de huisarts
- De patiënt gaat naar zijn diabetoloog om hem het contract te geven dat hij moet ondertekenen
- Het originele exemplaar van het contract wordt bewaard door de HA en een kopie ervan wordt naar de adviserende arts van het ziekenfonds gestuurd

→ De adviserende arts brengt de 3 ondertekenaars op de hoogte van het akkoord over het zorgtraject

Opvolging

- De huisarts schrijft het zelfcontrole materiaal en de noodzakelijke sessies met de professionals voor
- Het zorgtraject wordt automatisch verlengd op voorwaarde dat aan de voorwaarden is voldaan
- Bij verandering van huisarts moeten de nieuwe huisarts, de diabetoloog en de patiënt een nieuw contract ondertekenen



Goed om te weten

De dienstverleners moeten erkend zijn door het RIZIV en zich aan de geldende tarieven houden

LEVERING VAN HET MATERIAAL

Het zorgtraject geeft de patiënt enkel recht op terugbetaling van de bloedglucosemeter als de patiënt een injecteerbare behandeling heeft of daarmee gaat starten. Patiënten die orale anti-diabetica nemen komen er dus niet voor in aanmerking.

Procedure voor de toegang tot een bloedglucosemeter:

1. Raadpleging bij de huisarts: voorschrift van het zelfcontrolemateriaal (cf. [Model](#) ) en het voorschrift voor de diabeteseducator
2. Raadpleging bij de diabeteseducator:
 - Afspraak maken met een educator (cf. Repertorium of Helpdesk van Brusano)
 - Educatie en keuze van de meest geschikte bloedglucosemeter
 - De educator vult het specifieke attest in en geeft het aan de patiënt (cf. [Model](#) )
3. Apotheker of erkende leverancier: De patiënt geeft het voorschrift van de HA EN het attest van de educator af en ontvangt het materiaal.

Je vindt de lijst met terugbetaalde glucometers [HIER op pagina 8](#).

Plaats van levering	Apotheker			Erkende leverancier van het materiaal
	Bloedglucosemeter	Teststrookjes	Lancetten	
Materiaal	Bloedglucosemeter	Teststrookjes	Lancetten	Winkels van bepaalde ziekenfondsen en de ABD stellen ook materiaal ter beschikking
Hoeveelheid	1 apparaat, om de 3 jaar hernieuwbaar	3 x 50 teststrookjes, om de 6 maanden	100 lancetten, om de 6 maanden	
Honoraria	Cf. CNK-tarieven	Cf. CNK-tarieven	Cf. CNK-tarieven	
Derdebetalers-regeling	Ja	Ja	Ja	
Tussenkost verzekering	100 %	100 %	100 %	
Pseudocode	754 191	754 191	754 191	
Vereiste documenten	<ul style="list-style-type: none"> • Voorschrift van de HA • Attest van de educator 	Voorschrift van de HA met vermelding « Zorgtraject »	Voorschrift van de HA met vermelding « Zorgtraject »	



ROL EN OPVOLGING DOOR PROFESSIONALS



Opvolging door de huisarts

Rol:

- Initiëren en ondertekenen van het zorgtrajectcontract (Cf. [Rubriek « zorgtraject »](#))
- Opstellen en begeleiden van het opvolgingsplan met de persoonlijke doelstellingen van de patiënt
- Opvolgen en ingeven van de volgende parameters in het GMD: BMI, bloeddruk, HbA1c, LDL-cholesterol
- De nodige voorschriften aan de patiënt geven voor het materiaal en de opvolging door andere professionals (cf. [Model](#) 📄)

Honoraria :

- Normale raadpleging
- Extra forfaitair ereloon (€ 107,96 op 01/01/2024) per patiënt die een zorgtrajectcontract heeft gesloten. Wordt automatisch op de bankrekening van de zorgverlener gestort, op de jaardag van de ondertekening van het contract.

Goed om te weten :

Het akkoord van de adviserende arts is niet nodig voor de levering van deze specialismen, met vermelding van 'zorgtraject' op het voorschrift. De tegemoetkomingen zijn niet gewijzigd.

A Actos	G Komboglyze
B Bydureon, Byetta	H Lyxumia
E Eperzan, Eucreas,	N Novo Mix
F Forxiga	O Onglyza, Ozempic
G Galvus	S Suliqua, Synjardy
H Humalog Mix	T Trajenta, Trulicity,
I Invokana	V Victoza, Vipdomet,
J Janumet, Januvia,	Vipidia, Vokanamet
Jardiance,	

OVERZICHTSTABEL VAN DE VOORSCHRIFTEN VOOR DE HA

	Materiaal Zelfcontrole	Bloedglucose-meter	Diabeteseducator	Podologie	Diëtetiek
Wat moet er worden	150 teststrookjes 100 lancetten ZORGTRAJECT	1 bloedglucose-meter ZORGTRAJECT	Diabeteseducatie 5 sessies Individueel / groep (verduidelijken) ZORGTRAJECT	2 sessies ZORGTRAJECT	2 sessies ZORGTRAJECT
Wanneer denken aan voorschrijven?	Aan het begin van het zorgtraject 1x/6 maanden	Aan het begin van het zorgtraject 1x/3 jaar	Aan het begin van het zorgtraject 1x/jaar Indien bloedglucosemeter	Aan het begin van het zorgtraject 1x/jaar	Aan het begin van het zorgtraject 1x/jaar

BELANGRIJK: Verkrijgen van de bloedglucosemeter: de patiënt moet het voorschrift van de huisarts EN het attest van de educator hebben. De huisarts moet dus een bloedglucosemeter EN min. 1 sessie met een diabeteseducator voorschrijven.



Opvolging door de diabetoloog

Handelingen :

- Gespecialiseerd advies geven op het vlak van opvolging en behandeling van de patiënt
- Samenwerken met de huisarts en andere zorgverleners
- De huisarts en andere zorgverleners die een rol hebben in het zorgtraject op hun verzoek ondersteunen



Opvolging door de apotheker

Handelingen :

- Het zelfcontrole materiaal bezorgen
 - De nodige uitleg geven over het goede gebruik van dat materiaal.
 - De apotheker factureert de geleverde producten in de vorm van een nationale, virtuele code die overeenstemt met die op de verpakking en het overeenkomstige honorarium.
- De behandeling leveren
 - Hij geeft informatie over het goede gebruik van geneesmiddelen.
 - Het is eenvoudiger om specifieke geneesmiddelen voor een patiënt in een zorgtraject voor te schrijven (de voorafgaande goedkeuring van de adviserende arts is niet meer nodig), de vermelding 'zorgtraject' op het voorschrift is voldoende (Zie vorig punt).





Opvolging door de diëtist

Recht op :

Een bepaald aantal sessies per kalenderjaar, apart of op dezelfde dag.

Zorgtraject diabetes type 2 :

→ max. 2 x 30 min

Zorgtraject diabetes type 2 +

Nierinsufficiëntie : chronisch (stadium 3b) →

max. 2 x 30 min

Zorgtraject diabetes type 2 +

Nierinsufficiëntie : chronisch (stade 4) →

max. 3 x 30 min

Zorgtraject diabetes type 2 +

Nierinsufficiëntie : chronisch (stade 5) →

max. 4 x 30 min

Verplichtingen :

- Een voedingsdossier bijhouden met informatie over de huidige voedingsgewoontes van de patiënt, de voorgestelde aanpassingen, de overeengekomen behandelingsdoelen en de resultaten
- Minstens 1 x per jaar een verslag aan de huisarts opstellen (cf. [Model](#) 📄)

Plaats :

In de praktijk van de diëtist.

Honoraria :

24,14€ per sessie van 30 minuten.

Terugbetaling :

Volledige terugbetaling voor de patiënt

Nomenclature :

771794



Opvolging door de podoloog

Recht op :

2 sessies per kalenderjaar, op verschillende dagen. Om er gebruik van te kunnen maken moet de patiënt een podologisch risico hebben, d.w.z. minstens tot risicogroep 1 behoren (vermeld op het voorschrift – beschrijving van de risicogroepen: [Diabetes: tegemoetkoming in de kosten van diëtetiek en podologieverstrekingen - RIZIV \(fgov.be\)](#)).

Verplichtingen :

- Een dossier bijhouden voor de patiënt waarin de handelingen en technische verstrekingen die hem zijn toevertrouwd worden genoteerd.
- Minstens 1 x per jaar een verslag aan de huisarts opstellen (cf. [Model](#) 📄)

Plaats :

In de praktijk van de podoloog.

Honorarium :

36,22€ per sessie van 45 minuten.

Terugbetaling :

Volledige terugbetaling voor de patiënt.

Nomenclatuur :

794032



Opvolging door de diabeteseducator (Op medisch voorschrift)

De diabeteseducator heeft een specifieke opleiding van 150 uur gevolgd. Hij kan verpleegkundige, diëtist, podoloog, apotheker of kinesitherapeut zijn.

Recht op :

5 educatieverstrekkingen per kalenderjaar :

- 1 verstrekking = 1 individuele sessie (min. 30 minuten) OF 1 groepssessie (min. 120 minuten)
- Op dezelfde dag max. 2 individuele sessies of 1 groepssessie
- 5 extra sessies mogelijk tijdens de eerste twee jaar op voorwaarde dat minstens één sessie thuis wordt verleend

Handelingen :

De patiënt helpen om zijn doelstellingen te bereiken die in overleg met de huisarts werden vastgesteld. Het doel en de inhoud van de sessies worden aangepast aan de behoeften van de begunstigde.

- Hem informeren over de ziekte en zijn behandeling
- Hem leren hoe hij een behandeling met injecties start
- Hem motiveren om deze behandeling zo goed mogelijk na te leven
- Hem motiveren om een gezonde levensstijl te hanteren, aangepast aan zijn situaties
- Hem leren wat hij moet doen bij eventuele complicaties van diabetes
- Aandacht besteden aan ieder ander aspect in het kader van diabeteseducatie
- De educator werkt nauw samen met het multidisciplinaire team. Hij bezorgt de huisarts een educatieverslag na elke reeks van sessies en elke keer wanneer hij dat nodig acht (cf. model). Het wordt

aanbevolen om ook een exemplaar van het verslag naar de diabetoloog

- of de verpleegkundige van het geconventioneerde centrum te sturen.

Plaats :

De verstrekkingen kunnen bij de patiënt thuis, in de praktijk van de educator of in de praktijk van de huisarts worden verleend. Minstens 1 verstrekking per jaar moet echter thuis bij de patiënt worden verleend. Ze mogen niet plaatsvinden in een dagverzorgingscentrum, een dagcentrum voor ouderen of in een fitnessruimte.

Terugbetaling :

De sessies worden volledig terugbetaald. De derdebetalersregeling kan worden toegepast.

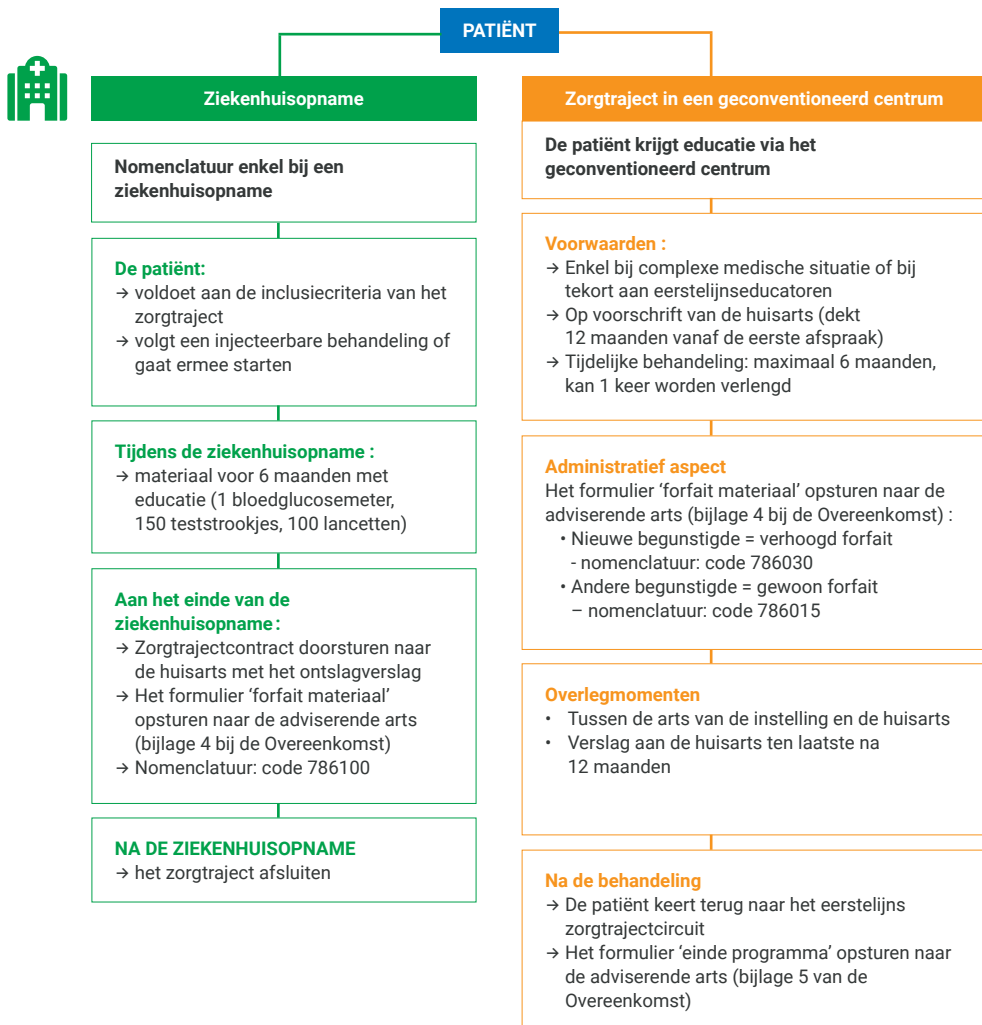
Nomenclature :

Individuele verstrekking		Verstrekking in groep
= 31,55€ per sessie ≥ 30 min. (01/01/24)		= 19,72€ per patiënt en per sessie ≥ 120 min. (01/01/24)
Thuis	In de praktijk	Max. 10 patiënten/sessie
794430	794415	794452



OPVOLGING IN HET ZIEKENHUIS

Een patiënt kan ook begeleid worden in het ziekenhuis, afhankelijk van het feit of hij al in een zorgtraject zit of niet.



**VERSTREKKINGEN IN HET KADER VAN EEN ZORGTRAJECT
– DIABETES TYPE 2**

	Huisarts	Specialist	Educator (1° lijn)	
			Individuele sessie	Groepsessie
Plaats van consultatie	In de praktijk	In het ziekenhuis of in een privé-praktijk	Thuis of in de praktijk van de HA	
Aantal consultaties	Minstens 2	Minstens 1	Max. 5 sessies/kalenderjaar 5 extra sessies tijdens het 1° of het 2° kalenderjaar	
Honoraria	Normale raadpleging + jaarlijks forfait van € 107,96	Normale raadpleging + jaarlijks forfait van € 107,96	€ 31,55 per verstrekking	€ 19,72 per verstrekking en per patiënt
Derdebetalers-regeling	Mogelijk	Ja	Ja	
Bedrag ten laste van de patiënt	€ 0**	€ 0**	€ 0	€ 0
Nomenclatuur	Geen specifieke code	Geen specifieke code	Thuis: 794430 In de praktijk: 794415	794452
Verslag	GMD	GMD	Bij de huisarts na elke groepsessie	
Vereist document	/	/	Medisch voorschrift van de huisarts	

* Met voorafgaand akkoord van het ziekenfonds van de patiënt

** De patiënt dient de honorariumsupplementen te betalen als de arts niet-geconventioneerde tarieven aanrekent

VERSTREKKINGEN IN HET KADER VAN EEN ZORGTRAJECT – DIABETES TYPE 2

Verpleeg-kundige(2° lijn)	Diëtist	Podoloog
In het ziekenhuis (gecon-ventioneerd centrum)	In de praktijk In de praktijk	Au cabinet
Naargelang de behoefte (het voorschrift dekt 12 maanden)	Maximaal 2/jaar	Maximum 2/an, à partir du groupe à risque 1
€ 210/jaar (verhoogd) € 120/ jaar (gewoon)	€ 24,15 per verstrekking	€ 36,22 per verstrekking
Ja	Ja*	Ja*
€ 0	€ 0	€ 0
786030 (verhoogd) 786015 (gewoon)	771794	794452
Bij de HA min. 1 x per jaar	Bij de HA min. 1 x per jaar	Bij de HA min. 1 x per jaar
Medisch voorschrift van de HA	Medisch voorschrift van de HA	Medisch voorschrift van de HA

* Met voorafgaand akkoord van het ziekenfonds van de patiënt

** De patiënt dient de honorariumsupplementen te betalen als de arts niet-geconventioneerde tarieven aanrekent

4.3 Beperkt programma voor educatie en zelfregulatie

ALGEMENE INFORMATIE

Het beperkt programma is een programma dat door de huisarts wordt opgestart waarin:

- hij zelf instaat voor de educatie
- de patiënt recht heeft op zelfcontrolemateriaal dat volledig wordt terugbetaald

TOEGANGSVORWAARDEN

Allie patiënten met diabetes type 2 die een behandeling met injecteerbare incretinemimetica of insuline starten of daarmee gestart zijn (1 injectie per dag).

Andere voorwaarde: een GMD (globaal medisch dossier) hebben bij de huisarts.

HULP EN TERUGBETALING

Het zelfcontrolemateriaal voor de patiënt is gratis (1 bloedglucosemeter, 100 teststrookjes en 100 lancetten voor 1 jaar).

IN DE PRAKTIJK

De huisarts brengt de adviserende arts op de hoogte van de start van het beperkte programma aan de hand van het juiste formulier (zie [model](#) .


Het programma kan elk jaar worden hernieuwd, op voorwaarde dat de HbA1c < 58 mmol/mol (7,5%) bedraagt. De huisarts brengt daarvoor de adviserende arts 3 maanden voor de vervaldatum op de hoogte van de verlenging. Als de glycemie niet in evenwicht is, wordt het programma stopgezet.

Het beperkte programma kan worden gecombineerd met het voortraject. In dat voortraject kan de patiënt gebruikmaken van sessies diëtetiek en podologie. Onder bepaalde voorwaarden kan de patiënt ook toegang krijgen tot een educatieprogramma op maat, en dat zonder kosten (zie punt 4.1).



Opvolging door de huisarts

Handelingen:

- Nadjken of de patiënt een GMD heeft
- Het zelfcontrolemateriaal voorschrijven (zie [model](#) )
- Als het gecombineerd wordt met het voortraject (zie punt 4.1):
 - Consultaties diëtetiek en podologie voorschrijven
 - Opvolging door de educator opstellen, op voorwaarde dat de patiënt aan de criteria voldoet



4.4 Overeenkomsten inzake zelfregulatie

ALGEMENE INFORMATIE

Het gaat om een systeem van gedeelde zorg dat geregeld wordt door een **contract** tussen de patiënt en de diabetoloog van een geconventioneerde diabetesdienst. De overeenkomst biedt **gespecialiseerde begeleiding** voor meer complexe stadia of vormen van diabetes.

TOEGANGSVORWAARDEN

Patiënten met diabetes type 1, zwangerschapsdiabetes, diabetes type 2 (vanaf 2 injecties met multimorbiditeit) of andere complexe vormen van diabetes (zie groep A, B en C).

Andere voorwaarden: een GMD (globaal medisch dossier) hebben bij de huisarts en 16 jaar of ouder zijn. 'Ambulante' en in het ziekenhuis opgenomen patiënten kunnen in de overeenkomst gevolgd worden.

HULP EN TERUGBETALING

- de patiënt krijgt therapeutische educatie
- hij wordt ondersteund wat diëtetiek betreft.
- hij heeft toegang tot zelfcontrolemateriaal, afhankelijk van de controlemanier:
 - **vingerpriktest:** een lancethouder, lancetten, teststrookjes voor de dosering van de glycemie, een glycemielezer
 - meten van de glycemie via een sensor: **sensors** en ofwel een afleestoestel, ofwel een transmitter (geleverd door het geconventioneerde centrum)

IN DE PRAKTIJK

De aanvraag voor een tussenkomst wordt door de diabetoloog en de patiënt ondertekend tijdens een consultatie bij die eerste. Het wordt dan naar de adviserende arts van het ziekenfonds gestuurd. De overeenkomst wordt gesloten voor een periode van **1 jaar en is hernieuwbaar**.

Het specifieke repertorium (zie **repertorium**) bevat de gegevens van de Brusselse geconventioneerde centra.

De patiënten behoren tot verschillende groepen (A, B of C) naargelang hun behandeling, de nodige medische opvolging, de vormingsbehoefte en het verwerven van de manier om de diabetes zelf aan te pakken. Het zelfcontrolemateriaal is aangepast aan de groep waartoe de patiënt behoort.

→ Groepen van de overeenkomst:

Groep A (1 > 5)

De volgende begunstigden maken deel uit van deze groep:

1. Patiënten met diabetes type 1.
2. Patiënten met een quasi volledig verlies van de endocriene pancreasfunctie (bijvoorbeeld na totale pancreatectomie of bij chronische pancreatitis). Al die patiënten hebben voor de zelfregulatie van hun diabetes nood aan een complexe insuliner therapie (ofwel via een insulinepomp ofwel via 3 of meer insuline-injecties).
3. Patiënten met mucoviscidose, behandeld met insuline of andere injecteerbare antidiabetica.
4. Patiënten met monogene diabetes (MODY, mitochondriale of neonatale

diabetes) die voor de zelfregulatie van hun diabetes nood hebben aan een complexe insulinetherapie (ofwel via een insulinepomp ofwel via 3 of meer insuline-injecties en/of andere injecteerbare antidiabetica per dag).

5. Patiënten met organische hypoglycemieën (insulinoom, glycogenose, nesidioblastose) die kampen met ernstige aanhoudende hypoglycemieën waarvoor vaak hulp van derden noodzakelijk is en/of een ambulance en/of een ziekenhuisopname nodig is.

Groep B (1 > 4)

De volgende begunstigten maken deel uit van deze groep:

1. Patiënten met diabetes type 2 of andere vormen van diabetes die voor de zelfcontrole van hun diabetes nood hebben aan een complexe behandeling via injecteerbare antidiabetica (ofwel 3 of meer insuline-injecties en/of andere injecteerbare antidiabetica per dag, ofwel 2 injecties van dergelijke producten per dag als die injecties op bepaalde dagen worden aangevuld met een bijkomende injectie van een antidiabeticum dat meerdere dagen werkt).
2. Vrouwen met zwangerschapsdiabetes behandeld met insuline.
3. Diabetespatiënten na een orgaantransplantatie of behandeld via nierdialyse, als die patiënten behandeld worden met insuline.
4. Vrouwen met diabetes die zwanger willen worden en behandeld worden met insuline en/of andere injecteerbare antidiabetica (gedurende maximaal

1 jaar, behalve gemotiveerde uitzonderingen).

Groep C (1 > 2)

De volgende begunstigten maken deel uit van deze groep:

1. Diabetespatiënten behandeld met 2 of meer insuline-injecties en/of andere injecteerbare antidiabetica per dag en diabetespatiënten behandeld met 1 injectie van dergelijke producten per dag als die injectie op bepaalde dagen wordt aangevuld met een bijkomende injectie van een antidiabeticum dat meerdere dagen werkt.
Die diabetespatiënten vertonen bovendien multimorbiditeit die gekenmerkt wordt door het voordoen van een ernstige medische situatie naast de diabetes, zoals een oncologische aandoening, een COPD met frequent wisselende corticosteroïden, een nieuwe diagnose van diabetes na een acuut myocardinfarct (AMI), een CVA. Die begunstigten komen slechts in aanmerking voor een tijdelijke behandeling door de instelling (niet meer dan 6 maanden) en slechts na voorafgaand overleg tussen de huisarts en de arts van de instelling over de tijdelijke behandeling in het kader van deze overeenkomst. De instelling moet in het individuele educatiedossier van de begunstigde (besproken in artikel 9) vermelden wat er met de huisarts is overeengekomen. De eerder toegestane periode kan maximaal één keer verlengd worden.



2. Patiënten die voldoen aan een van de volgende situaties:
- diabetespatiënten na een orgaantransplantatie of die behandeld worden via nierdialyse, als ze niet behandeld worden met insuline
 - patiënten met organische hypoglycemieën (insulinoom, glycogenose, nesidioblastose) die niet voldoen aan de voorwaarden van groep A.5
 - vrouwen met zwangerschapsdiabetes behandeld zonder insuline
 - vrouwen met diabetes zonder insuliner therapie die zwanger willen worden (gedurende maximaal 1 jaar, behalve gemotiveerde uitzonderingen)
 - patiënten met chronische pancreatitis die niet aan de voorwaarden van groep A.2 voldoen en die behandeld worden met insuline en/of andere injecteerbare antidiabetica (**Diabetes: tegemoetkoming in de kosten voor de begeleiding van volwassenen in een gespecialiseerd centrum – RIZIV (fgov.be).**)

Goed om te weten: diabetes type 1 is 'insulineafhankelijk'. Patiënten met diabetes type 1 worden automatisch opgevolgd in het kader van ziekenhuisovereenkomsten en in het bijzonder door een specialist (endocrino-diabetoloog). Die laatste schrijft de behandeling en het zelfcontrole materiaal voor. Het multidisciplinaire team begeleidt de patiënt bij het verwerven van de bekwaamheid voor meer zelfstandigheid en een betere levenskwaliteit.

4.5 Speciale gevallen

1. ZWANGERSCHAPSDIABETES

Zwangere vrouwen worden uitsluitend via **geconventioneerde** centra gevolgd (geen zorgtraject of voortraject). Ze behoren tot 2 categorieën:

Patiënten vanaf 16 jaar, behoren tot verschillende groepen in functie van hun behandeling, opvolging noodzakelijk, opleiding en zelfregulatie.

- zwangere vrouwen met zwangerschapsdiabetes behandeld met insuline: **groep B2**
- zwangere vrouwen met zwangerschapsdiabetes behandeld zonder insuline: **groep C2**

Om gebruik te kunnen maken van de overeenkomst moet de patiënte een Globaal Medisch Dossier (GMD) hebben of ingeschreven zijn in een Medisch Huis (forfaitair). De patiënte en de endocrinoloog ondertekenen de aanvraag voor tegemoetkoming en sturen die naar de adviserende arts van het ziekenfonds van de patiënte.

2. RIJBEWIJS

→ Algemene informatie

Sinds 2002 is de wetgeving in verband met het rijbewijs van diabetespatiënten gewijzigd. Die wetgeving houdt rekening met **twee groepen** van patiënten: private bestuurders (groep 1) en professionele bestuurders (groep 2).

→ Toegangsvoorwaarden

Groep 1: particulieren

Diabetespatiënten die hun rijbewijs willen halen moeten een **rijgeschiktheidsattest** (zie [model](#) 📄) aan het gemeentebestuur overhandigen. Dat certificaat wordt ondertekend door een arts (huisarts of specialist naargelang de behandeling, zie tabel hieronder) voor een termijn van

5 jaar en moet hernieuwd worden.

De hernieuwing van het certificaat hangt af van het risico op hyperglycemie en de aanpak daarvan. Bestuurders met diabetes moeten overigens snel oplosbare **suikers in hun voertuig hebben**.

Behandeling	Voorschrijvende arts
Dieet en/of (orale of injecteerbare) bloedsuiker-verlagende medicatie of 1 of 2 insuline-injecties	Huisarts
3 insuline-injecties of meer per dag of met behulp van een insuliepomp	Endocrino-diabetoloog

Groep 2: professionals

Voor professionele bestuurders is het de arbeidsarts die het rijgeschiktheidsattest ondertekent (met de goedkeuring van de huisarts of de specialist naargelang de behandeling van de patiënt).

→ In de praktijk

3 situaties kunnen zich voordoen:

- een persoon zonder diabetes **krijgt** diabetes: de persoon moet de stappen doorlopen en een nieuw rijbewijs verkrijgen
- een persoon met diabetes heeft **al** een rijbewijs, verkregen conform de wetgeving van 2002: de persoon moet de stappen doorlopen en een nieuw rijbewijs verkrijgen
- een persoon met diabetes vraagt een **nieuw** rijbewijs: de nieuwe wetgeving is automatisch van toepassing



5 Denk ook aan...

VERENIGINGEN

→ **Association Belge du Diabète (ABD):**
Organiseert ontmoetingen, activiteiten, publicaties enz.
Welkom op de website van de Association du Diabète (diabete.be)

→ **Réseau Santé Diabète**
Lokale vereniging in het centrum van Brussel. Dit netwerk biedt activiteiten aan patiënten en werkrumtes voor zorgverleners.
<http://reseausantediabete.be/>

FINANCIËLE ASPECTEN

→ **Ziekenfonds**
De verzekeringsinstellingen staan in voor de terugbetaling en geven informatie over het zorgsysteem waarin de patiënt zich bevindt.

→ **Aanvullende voordelen**
Het gaat om financiële steun toegekend door de ziekenfondsen aan hun leden. Ze kunnen gecombineerd worden met de programma's van de AO en zijn afhankelijk van het ziekenfonds en de regio. De voordelen zijn aan voorwaarden onderworpen (doelpubliek, bewijsstukken enz.). Het volledige dossier (tabel per voordeel en formulieren voor elk ziekenfonds) is beschikbaar op de website van Brusano of op aanvraag.

→ **Verhoogde tegemoetkoming bij lage inkomsten (BIM en OMNIO):**
Personen met lage inkomsten hebben recht op een verhoogde tegemoetkoming (BIM-statuut – Bénéficiaire de l'Intervention Majorée, gerechtigde op de verhoogde verzekeringstegemoetkoming, en OMNIO) van het ziekenfonds voor gezondheidszorgkosten. Zij betalen minder (en soms geen) kosten bij een ziekenhuisverblijf en voor de meeste ambulante zorgen van artsen, tandartsen,

kinesitherapeuten enz. en voor geneesmiddelen. Neem contact op met het ziekenfonds van de patiënt voor meer informatie.

→ **Andere hulp van de ziekteverzekering**
Er bestaan verschillende vormen van financiële steun in het kader van de ziekteverzekering. Die zijn toegankelijk voor elke patiënt die in orde is met zijn verzekering.
www.riziv.be

HULPMIDDELEN VINDEN

→ **Een huisarts vinden**
Als de patiënt geen huisarts heeft, worden het gratis nummer 1710 of de website www.doctorbrussels.be aangeraden.

→ **Niet-dringend medisch ziekenvervoer**
Het gaat om het vervoer van een zieke of minder mobiele persoon naar een ziekenhuis, revalidatiecentrum, kort- of zorgverblijf. Het kan gaan om zittend, aangepast (rolwagen) of liggend vervoer. Bepaalde ziekenfondsen komen tussen in de kosten of organiseren zelf het vervoer voor hun leden (over het algemeen door vrijwilligers). Bepaalde organisaties werken met dienstencheques. Vraag meer inlichtingen bij de gemeente van de patiënt, zijn ziekenfonds of ga naar de website van social.brussels.

→ **Familiehulp**
Familiehulp biedt ondersteuning bij de taken van het dagelijkse leven. Daarnaast bieden ze ook relationele hulp en een luisterend oor, zodat de persoon thuis kan blijven en zijn levenskwaliteit kan behouden. De medewerkers zijn gebonden aan het beroepsgeheim en leven strikt de leefomgeving

en de overtuigingen van elke persoon die ze begeleiden na. Ze werken in een team dat gecoördineerd wordt door een sociaal assistent en in nauwe samenwerking met de andere zorgverleners die bij de patiënt thuis komen. Vraag meer inlichtingen bij de gemeente van de patiënt, zijn ziekenfonds of ga naar de website van social.brussels

OVERIGE

→ Nomensoft

Databank van de nomenclatuur opgesteld door het RIZIV. De databank combineert de codes en labelt de verstrekkingen met de tarieven.

[NomenSoft – RIZIV \(fgov.be\)](https://www.nomensoft.be)

→ INAMI

Diabeteseducatie :

- [als verpleegkundige](#)
- [als kinesitherapeut](#)
- [als apotheker](#)

Opstarttraject :

- Diabetes in een vroeg stadium: [De voordelen van een opstarttraject voor type 2 diabetespatiënten](#)
- [als huisarts](#)
- [als podoloog](#)
- [als diëtist](#)

Het zorgtraject :

- [als huisarts](#)
- [als podoloog](#)
- [als diëtist](#)

→ Juridische teksten

- Het Koninklijk Besluit 2018 over diabeteseducatie : [LOI - WET \(fgov.be\)](#)
- Het Koninklijk Besluit eind 2023, inclusief de diabetesgerelateerde hervormingen voor revalidatiediensten (inclusief diabeteseducatie als onderdeel van het opstarttraject en diëtetiek als onderdeel van de opstarttraject en zorgtraject) : [LOI - WET \(fgov.be\)](#)
- Het Koninklijk Besluit eind 2023 op het opstarttraject : [Loi - Wet \(fgov.be\)](#)
- Voor meer info over het circulaire 2023/368 over de prijszetting en terugbetaling van diensten voor diabeteseducatie voor patiënten met een zorgtraject "type 2 diabetes" of met een opstarttraject voor een type 2 diabetespatiënt in een medisch huis met een vaste prijs, contacteer ons.



Brusano is een pluralistische en bicommunautaire coördinatie- en ondersteuningsdienst voor eerstelijnszorgverleners. Brusano voert de opdrachten uit van het platform voor palliatieve zorg.

Die ondersteuning betreft ook de samenwerking met alle zorgverleners en sociale hulpverleners in Brussel.

Brusano zet zich, door middel van concrete ondersteuning voor zorgverstrekkers, in voor:

Lesbaarheid van het systeem

De burger en de Brusselse zorgverlener vinden gemakkelijk de informatie die ze nodig hebben op het ogenblik dat ze er nood aan hebben, rekening houdend met het subsidiariteitsprincipe (step-up care) ook op territoriaal vlak.

Coördinatie en multidisciplinariteit

Iedere persoon die chronische en/of complexe opvolging nodig heeft, krijgt gecoördineerde, interdisciplinaire zorg en ondersteuning waarbij hij en zijn mantelzorgers partners zijn. De continuïteit van de dienstverlening en van informatie wordt gegarandeerd.

Toegankelijkheid en kwetsbaarheden

Mensen die in extreme armoede leven of in andere kwetsbare situaties die verband houden met hun levensomstandigheden of risicogedrag, en in het bijzonder personen die sociaal gediscrimineerd worden, hebben toegang tot de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben.

Wijkbenadering

Iedere Brusselaar vindt, wanneer hij dat wenst, de diensten die hij nodig heeft dicht bij zijn leefomgeving. De wijk, met zijn formele en informele partners, is een plaats voor sociale ondersteuning en solidariteit die door de zorgregio- en gewestniveaus wordt ondersteund.

- Diabetes type 2 | Zorgsystemen
- Palliatieve zorg en levenseinde
- Eerstelijns psychologische sessies
- Thuishulp voor personen van 60 jaar+
- Begeleiden van de kwetsbare zwangere vrouw" | Born In Brussels Professional

In de Focussen staan repertoria,
FAQ's en Focus Live (webinars).

→ Ga naar brusano.brussels



*Collectief actie ondernemen om
de welzijns- en gezondheids-
organisatie te veranderen.*

Helpdesk: +32 2 880 29 80
info@brusano.brussels
RPM / RPR : BE0711.719.484

E.R. / V.U. : Michel De Volder,
rue Breydel 40 Breydelstraat,
1000 Bruxelles / Brussel

